

**DICȚIONAR JURIDIC ȘI ECONOMIC AMERICAN ȘI EUROPEAN
ENGLEZ-ROMÂN/ROMÂN-ENGLEZ
CECILIA VOICULESCU**

PREFAȚĂ

Dicționarul juridic și economic include termeni juridici și economici, financieri și bancari și administrativi folosiți cu precădere în domeniul legislației concurenței, extinzându-se și în cel protecției consumatorilor și al ajutorului de stat și în domeniul microeconomiei și al afacerilor în general. Acest dicționar bilingv este o premieră întrucât conține termeni de drept anglo-american care nu au mai apărut niciodată într-o nomenclatură românească. Cei mai dificili și mai rari dintre ei sunt definiți și însoțiți de citate din jurisprudența americană, precum și de pe site-urile oficiale ale Uniunii Europene. Întrucât cele mai vizibile diferențe dintre engleza britanică sau continentală și cea vorbită în Statele Unite se manifestă în contextul juridic și în cel comercial, am identificat generic aceste diferențe prin «*UE*» (Uniunea Europeană), respectiv «*SUA*» (Statele Unite ale Americii). De aici, titlul metaforic al dicționarului. Diferitele utilizări ale unor termeni ca «*turnover*», «*patron*», «*share capital*», «*legal*», «*jurisprudence*», «*discretion*», «*to adjudicate*», «*competence*» de negăsit în nici un dicționar publicat în România, ori absența totală a unor termeni ca «*binding precedent*», «*competitive effect*», «*corrective advertising*» or «*consent decree*» au constituit principalele motive pentru care am creat acest dicționar. Ca translator și interpret în căutare de noi surse de informații, m-am confruntat eu însămi cu această lipsă de informație; am încercat să o suplinesc cu sprijinul unor colaboratori apropiați și printr-un stagiul la Universitatea Michigan din Statele Unite în cadrul programului Fulbright.

Dicționarul de termeni juridici și economici americani și europeni este destinat celor care vin în contact cu domeniile concurenței și privatizării sau care consultă frecvent documente în limba engleză, studenților în economie și drept, precum și translatorilor începători sau cu mai puțină în experiență în aceste domenii extrem de specializate. Din acest motiv, veți găsi aici mai puțin sensurile obișnuite ale unui anumit termen juridic sau economic, și mai mult sensurile lor specializate. De asemenea, pentru utilizatorul grăbit sau obișnuit cu viteza de căutare a calculatorului, majoritatea cuvintelor compuse sau a frazelor pot fi căutate atât după cuvântul de bază (sau lemnă), cât și în ordine alfabetică (e.g. «*exclusionary conduct*» poate fi găsit atât la «*e*», cât și la «*c*») (mai multe remarci stilistice, la finalul acestei introduceri). Utilizatorul avansat poate găsi mulți termeni de jargon de drept și economie (e.g. «*maverick*», «*fencing-in*»).

Deși domeniul de pornire pentru includerea prezențelor termeni a fost dreptul concurenței (*antitrust*), o ramură de drept născută în Statele Unite, mulți dintre ei au fost preluați în timp și pot fi regăsiți în regulamentele, directivele și legislația Uniunii Europene. De aceea, uneori nu utilizarea propriu-zisă a termenului este marcată «*SUA*», ci originea termenului respectiv (e.g. «*government procurement*», «*equity capital*»). Nu mai puțin important, am ales identificarea acestor termeni de *common law* sau drept anglo-american cu «*SUA*» pentru că mi-am desfășurat cercetarea lexicografică pe cazuri din jurisprudența americană și în cadrul unei universități americane. Totuși, majoritatea dintre ele sunt comune și sistemului juridic din Anglia, unde de fapt multe din ele au apărut („certiorari” sau “concurring opinion” sunt două astfel de exemple).

Discuția iminentă despre anglicisme, mimetisme și alte asimilări lingvistice în limba română este mult prea actuală pentru a pierde prilejul acestei introduceri, mai ales că ea se leagă de un aspect cu care m-am confruntat în cursul scrierii acestui dicționar, și anume traducerea unor termeni noi. De aceea, îmi voi permite câteva observații. Lucrând ca interpret de limba engleză în diferite centre ale Uniunii Europene, am observat că acești termeni au deja propria lor „viață” în limbile europene; de exemplu, legislația U.E. utilizează termeni precum “soft law” în forma englezească și utilizat cu ghilimele, și doar rareori textele oficiale recurg la o traducere, ca de exemplu “text necodificat”. Este adevărat că și alți termeni juridici sau economici englezești sunt dificil de tradus și de aceea vorbitorii au început să-i folosească ca atare, netraduși. Gândiți-vă la următorii termeni foarte cunoscuți: agreement, background, challenge, dispatching, expertise (rom. expertiză), feedback, headhunter, job, panel, planning, provider, rating, specifications (rom. specificații), staff, to supervise (a superviza), sustainability (rom. sustenabilitate), trend, utilities (rom. utilități), voucher. Aproape toți au intrat în limba română și în alte limbi europene și fac astăzi ireversibil parte din corpul lingvistic activ. Desigur, termenii calchiați pur și simplu din limba engleză trebuie evitați; de exemplu “sustenabil”, deși intrat deja în uz, poate fi înlocuit cu “viabil”. Pentru astfel de termeni și mai ales pentru ceea ce aș numi „anglicisme juridice” am încercat întotdeauna să sugerez mai întâi o traducere, adăugând apoi și forma intrată deja în uz, într-o așa-numită ordine regresivă de recomandare. Aceasta pentru că, în general, cred că singurul mijloc de a acționa asupra acestor mimetisme este traducerea și că, în acest caz, nu o lege constrângătoare poate susține limba română, ci un dicționar bun. Este ceea ce am încercat să ofer: uneori o traducere sau o adaptare în limba română, alteori o versiune recomandată de experți în domeniu.

CĂTRE UTILIZATOR

Cred că următoarele observații stilistice și formale sunt necesare. Definițiile, redactate într-un limbaj accesibil, trebuie considerate doar ca punct de plecare, ca în orice dicționar juridic. Diferitele *categorii gramaticale* ale aceluiași cuvânt alcătuiesc articole separate (“price, to price”). *Expresiile verbale* sunt incluse la cuvântul de bază, de obicei la finalul articolului (“to cause costs”, la finalul articolului despre “cost”) sau, în funcție de importanță, ca articole de bază plasate în ordine alfabetică. *Forme neregulate de plural*, neobișnuite sau cu înțeles diferit față de singular pot fi găsite în dreptul cuvântului de bază, *i.e.* substantivul la forma singular (*proceeding; proceedings*). Întrucât mulți termeni economici sunt folosiți aproape exclusiv la forma plural, îi veți găsi numai la această formă, deși teoretic ei pot fi folosiți și la singular. *Formele negative* de substantive sau adjective au fost așezate alfabetic iar, pentru comoditate, există și trimiteri la ele de la forma pozitivă (la *binding*, vezi *non-binding*). De asemenea, termenii care au aceeași formă dar înțelesuri diferite, *omonimele*, pot fi găsite în cadrul aceluiași cuvânt de bază (*statute: lege; statut*), iar sinonimele perfecte, nefiind puține la număr, au fost și ele identificate (“*sin.*”) (e.g. spill-over (*sin. spillover benefit*)). În fine, ortografia aleasă este cea americană (ca de pildă “check”, în loc de britanicul “cheque”).

În final, este o plăcere și o datorie să mulțumesc acelor experți în domeniu de care aminteam, mai ales că majoritatea îmi sunt sau mi-au devenit buni prieteni. Primele încurajări au venit din partea lui Eric Rohlek, pentru ca apoi Ștefi Porcoțeanu să i se alăture cu multă căldură; Georgiana Pop, Dana Bădilă, Ionuț Georgescu, Dan și Vichi Gruia au răspuns firesc la cererile mele de verificare a

unor liste de termeni; Russ Pittman, Russ Damtoft, și îndeosebi Gheorghe Oprescu și Tim Hughes au fost dintre cei cu care m-am consultat cel mai des, lucru pentru care le mulțumesc din toată inima. Profesorului Bailey de la Universitatea Michigan din Ann Arbor îi sunt recunoscătoare pentru a fi acceptat să lucreze cu mine ca cercetător Fulbright timp de șapte luni.

Vor fi probabil multe comentarii sau sugestii de noi termeni sau de corectări, de aceea voi mulțumi oricui dorește să îmi scrie pe adresa de email [...].